

ÅRSDAG: Politiets internering af kommunister var »europæisk kvalitetsarbejde«

Tale ved Horserødfængslet i anledning af årsdagen for interneringen af de danske kommunister og 70 året for Danmarks befrielse af Albert Scherfig

I dag er det 74 år siden, Nazi-Tyskland brød ikke-angrebepagten med Sovjetunionen og indledte det såkaldte 'felt - toget mod Jøde-bolsjevismen' sammen med Rumænien og Finland. I Danmark blev det starten på den illegale tid. Da Danmark året før var blevet 'fredsbesat' af Tyskland, havde Opdager Politiet, Afdeling D afleveret en liste over danske kommunister til tyskerne. På listen optrådte flere hundrede navne på folk der f.eks. havde været nævnt i Arbejderbladet. Derfor må det have været til stor ærgrelse, at tyskerne kun bad om at få interneret et par og 70 kommunister den 22. juni.

I hvert fald indfangede det danske politi nogle ekstra landsmænd over de følgende måneder. Efter den første arrestationsbølge havde politiet anholdt 295 kommunister, heriblandt en folketingsmand.

I juli midt under kommunistjagten holdt den tidligere rigspolitichef, Thune Jacobsen, der netop var blevet justitsminister, en tale for en gruppe tyske politiofficerer.

Han sagde bl.a.: *"Vi har fra dansk politi grund til at takke for mangen værdifuld håndsækning, og vi har heldigvis af og til haft lejlighed til at gøre gengæld. D'herrer kommer*

her i Danmark til mindre forhold end Deres egne.

Men vi skal gøre, hvad vi kan for at vise Dem, hvad der dog måske kan have interesse for dem: et lille værksted kan nemlig også præstere europæisk kvalitetsarbejde.”

Grundloven var med et slag sat ud af kraft, fundamentet for det danske demokrati var væk. Men resten af de folkevalgte politikere fortsatte ufortrødent deres virke og den 22. august vedtog de enstemmigt kommunistloven, der med tilbagevirkende kræft ulovliggjorde kommunistiske foreninger og kommunistisk virke.

De internerede kommunister sad først i Vestre Fængsel og blev siden interneret i de røde barakker i Horserødlejren.

Forfatteren Hans Kirk forsøgte under sin internering utrætteligt at råbe politikere op ved at klage over den grundlovsstridige internering. I et brev til socialdemokraten *Hartvig Frisch skriver han: ”Det kan gøre ondt at få de demokratiske Mælketænder trukket ud.”*

I november måned 1942 blev der foretaget nye og omfattende arrestationer. Ca. 250 blev arresteret og interneret i Horserødlejren. Endnu en kommunistisk folketingsmand, Aksel Larsen, der havde levet under jorden, blev arresteret. Han blev udleveret til tyskerne og endte i koncentrationslejr. Mellem de 250 internerede var ca. 100 forhenværende spaniensfrivillige. Carl Madsen, der havde siddet interneret siden juni 1941, har beskrevet, hvordan de nyankomne straks efter ankomsten organiserede sig som en militær *enhed og marcherede rundt, ”iført militærkapper og med rem om livet. Alle bevæbnet med et afbrækket stoleben, som var stukket under remmen,”* fortæller Madsen.

Fængselsinspektøren Alfred Bentzen havde siden kommunisterne var blevet overført til Horserød i august 1941

gjort alt, hvad han kunne, for at opholdet skulle blive en så ubehagelig og ydmygende oplevelse som muligt.

De nyinternerede optrådte som en blok i alle forhold fortæller Madsen, og betjentene var ikke meget for at skulle gribe ind over for de unge mennesker. En dag holdt de spaniensfrivillige en krigsøvelse. De delte sig op i to hold, regeringstropperne og Francos hær, det ene holdt en barak besat, mens det andet gik til stormangreb. Kampene stod på det meste af dagen og udkæmpedes bl.a. med tørv der markerede håndgranater. Under et hvil kom en betjent til at gå ind i mellem de to hold og blev straks angrebet fra begge sider. Han fik en sæk over hovedet og var nu det ene holds krigsfange.

”De ny internerede ankom til lejren den 13. december 42, og den 13. januar 1943 fjernedes Bentzen som et nedbrudt vrøg,” fortæller Madsen. I stedet indsattes en ny

fængselsinspektør og forholdene ændredes for de indsatte, indtil fangerne blev udleveret til tyskerne i august 1943.

Albert Scherfig er medforfatter til bogen Brødrene Nielsen.

Breve fra den spanske borgerkrig.

Fanger i Horserødlejren